

Orfická testimonia

Diels-Kranz 1 A

A 1 = Sudás, s. v. *Orfeus*

Ὀρφεὺς Λειβήθρων τῶν ἐν Θράκῃ (πόλις δὲ ἐστὶν ὑπὸ τῇ Πιερίᾳ), υἱὸς Οἰάγρου καὶ Καλλιόπης· ὁ δὲ Οἰάγρος πέμπτος ἦν ἀπὸ Ἄτλαντος, κατὰ Ἀλκυνόην μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ. γέγονε δὲ πρὸ ἰα γενεῶν τῶν Τρωικῶν καὶ φασὶ μαθητὴν γενέσθαι αὐτὸν Λίνου, βιῶναι δὲ γενεὰς θ, οἱ δὲ ἰα φασίν· ἔγραψε· Τριαγμούς (λέγονται δὲ εἶναι Ἴωνος τοῦ τραγικοῦ (cfr. c. 36))· ἐν δὲ τούτοις τὰ Ἱεροστολικὰ καλούμενα, κλήσεις κοσμικαί. Νεωτευκτικά. Ἱεροὺς λόγους ἐν ῥαψωιδίαις κδ (λέγονται δὲ εἶναι Θεογνήτου τοῦ Θεσσαλοῦ, οἱ δὲ Κέρκωπος τοῦ Πυθαγορείου (c. 15)). Χρησμούς, οἱ ἀναφέρονται εἰς Ὀνομάκριτον. Τελετάς (ὁμοίως δὲ φασὶ καὶ ταύτας Ὀνομακρίτου). [Λιθικά]· ἐν τούτοις δ' ἔστι περὶ λίθων γλυφῆς, ἣτις Ὀγδοηκοντάλιθος ἐπιγράφεται. Σωτήρια· ταῦτα Τιμοκλέους τοῦ Συρακουσίου λέγεται ἢ Περσίνου τοῦ Μιλησίου. Κρατῆρας (1 A 1b; 2 A 7)· ταῦτα Ζωπύρου φασίν. Θρονισμούς μητρῴους καὶ Βακχικά· ταῦτα Νικίου τοῦ Ἐλεάτου φασίν εἶναι. Εἰς Ἄιδου κατάβασιν· ταῦτα Ἡροδίκου τοῦ Περινθίου (cfr. c. 15). Πέπλον καὶ Δίκτυον (cfr. B 10a)· καὶ ταῦτα Ζωπύρου τοῦ Ἡρακλεώτου, οἱ δὲ Βροτίνου (c. 17,4). Ὀνομαστικόν, ἔπη ασ. Θεογονίαν, ἔπη ασ. Ἀστρονομίαν, Ἀμμοσκοπίαν (?), Θυηπολικόν, Ὀιοθυτικά ἢ Ὀιοσκοπικά, ἐπικῶς. Καταζωστικόν, Ὑμνους, Κορυβαντικόν, καὶ Φυσικά, ἃ Βροτίνου φασίν (Lobon fr. 7 Crönert).

Ὀρφεὺς Κροτωνιάτης ἐποποιός, ὃν Πεισιστράτῳ συνεῖναι τῷ τυράννῳ Ἀσκληπιάδῃ φησὶν ἐν τῷ ἕκτῳ βιβλίῳ τῶν Γραμματικῶν Δωδεκαετηρίδας. Ἀργοναυτικά καὶ ἄλλα τινά.

Ὀρφεὺς Καμαριναῖος ἐποποιός, οὗ φασὶν εἶναι τὴν Εἰς Ἄιδου κατάβασιν.

A 1a = Suda, s. v. *Hippos Nisaios*

Ἴππος Νισαῖος ἐν δὲ Δικτύωι Ὀρφεὺς λέγει, ὅτι ἡ Νῖσα τόπος ἐστὶν ἐν Ἐρυθρᾷ κείμενος.

A 1b = Kléméns Alexandrijský, Stromata I,131,3

τοὺς μὲν ἀναφερομένους εἰς Μουσαῖον (cfr. 2 B 20a – B 22) Ὀνομακρίτου εἶναι λέγουσι, τὸν Κρατῆρα δὲ τὸν Ὀρφέως Ζωπύρου τοῦ Ἡρακλεώτου, τὴν τε Εἰς Ἄιδου κατάβασιν Προδίκου τοῦ Σαμίου.

A 2 /1 = Alkaios fr. 39a.7-10 = fr. 80 Diehl

τὸ γὰρ ἐμμόρμενον Ὀρ[φευς ἐβιάσδετο]
 [πάρφ]αις ἄνδρεςι τοῖς γεινο[μένοισιν θάνατον φύγην],
 [αἰ πάντ]αι σόφος ἦι καὶ φρέσι πύκνα[ισι κεκάσμενος].
 [νήπιος], παρὰ μοῖραν Δίος οὐδὲ τρί[χες ἔρρυν].

A 2 /2 = Íbykos, fr. 25 = fr. 17 Diehl

... ὀνομακλυτὸν Ὀρφήν.

A 3 = Aischylos, Agamemnon 1629

Ορφεῖ δὲ γλῶσσαν τὴν ἐναντίαν ἔχεις·
 ὁ μὲν γὰρ ἦγε πάντ' ἀπὸ φθογγῆς χαρᾶι...

A 4 = Pausaniás, Graeciae descriptio X,30,6

ἀποβλέψαντι δὲ αὐθις ἐς τὰ κάτω τῆς γραφῆς ἔστιν ἐφεξῆς μετὰ τὸν Πάτροκλον οἶα ἐπὶ λόφου τινὸς Ὀρφεὺς καθεζόμενος, ἐφάπτεται δὲ καὶ τῆι ἀριστερᾷ κιθάρας, τῆι δὲ ἑτέραι χειρὶ ἰτέας κλῶνές εἰσιν ὧν ψαύει, προσανακέκλιται δὲ τῶι δένδρῳ· τὸ δὲ ἄλσος ἔοικεν εἶναι τῆς Περσεφόνης, ἔνθα αἴγειροι καὶ ἰτέαι δόξει τῆι Ὀμήρου (X,509) πεφύκασιν. Ἑλληνικὸν δὲ τὸ σχῆμά ἐστι τῶι Ὀρφεῖ καὶ οὔτε ἡ ἐσθῆς οὔτε ἐπίθημά ἐστιν ἐπὶ τῆι κεφαλῇ Θράικιον.

A 5 /1 = Proklos, Schol. Hesiod. Opp. 631; p. 361, 6 Gaisf.

Ἑλλάνικος δ' ἐν Φορωνίδι (F GrHist. 4 F 5; I,109) [δέκατον] ἀπὸ Ὀρφέως φησὶν εἶναι τὸν Ἡσίοδον.

A 5/2 = Hérodotos, *Historiae* II,53,4

Ἡσίοδον γὰρ καὶ Ὀμηρον ἡλικίην τετρακοσίοισι ἔτεσι δοκέω μευ πρεσβυτέρους γενέσθαι καὶ οὐ πλέοσι ... οἱ δὲ πρότερον ποιηταὶ λεγόμενοι τούτων τῶν ἀνδρῶν γενέσθαι ὕστερον ἔμοιγε δοκεῖν ἐγένοντο ... τὰ δὲ ὕστερα τὰ ἐς Ἡσίοδόν τε καὶ Ὀμηρον ἔχοντα ἐγὼ λέγω.

A 6 = Eurípidés, *Alcestis* 357

εἰ δ' Ὀρφέως μοι γλῶσσα καὶ μέλος παρῆν,
ὥστ' ἢ κόρην Δήμητρος ἢ κείνης πόσιν
ὕμνοισι κηλήσαντά σ' ἐξ Ἄιδου λαβεῖν,
κατῆλθον ἄν.

A 7 = Eurípidés, *Alcestis* 962

ἐγὼ καὶ διὰ μούσας
καὶ μετάρσιος ἦιξα καὶ
πλείστων ἀψάμενος λόγων
κρεῖσσον οὐδὲν Ἀνάγκας
ἠὔρον, οὐδέ τι φάρμακον
Θρήισσαις ἐν σανίσιν, τὰς
Ορφεία κατέγραψεν
γῆρυς, οὐδ' ὅσα Φοῖβος Ἀσκληπιάδαις ἔδωκε
φάρμακα πολυπόνοις ἀντιτεμῶν βροτοῖσιν.

A 8 = Eurípidés, *Hippolytus* 952

ἤδη νυν αὔχει καὶ δι' ἀψύχου βορᾶς
σῖτ' ἐκκαπήλευ', Ὀρφέα τ' ἀνακτ' ἔχων
βάκχευε πολλῶν γραμμάτων τιμῶν καπνούς.

A 9 = Eurípidés, Cyclops 646

ἀλλ' οἶδ' ἐπαιδὴν Ὀρφέως ἀγαθὴν πάνυ,
ὡς αὐτόματον τὸν δαλὸν εἰς τὸ κρανίον
στείχονθ' ὑφάπτειν τὸν μονῶπα παῖδα γῆς.

A 9a = Eurípidés, Hypsipyle, Ox. Pap. VI n. 852 fr. 1; col. 3.8; p. 36 Hunt = 51 Arnim

Υψ[ιπύλη] ... μέσῳ δὲ παρ' ἰστῶι
Ἄσιας ἔλεγον ἰήιον
Θρηῖσ' ἐβόα κίθαρις Ὀρφέως
μακροπόδων πιτύλων ἐρέτησι κελεύσματα μελπομένα,
τοτὲ μὲν ταχύπλουν τοτὲ δ' εἰλατίνας ἀνάπαυμα πλάτας.

A 9b = Eurípidés, Hypsipyle, fr. 64; col. 2; p. 70 Hunt = 66 Arnim

ἘΥ(νεως) Ἄργῳ με καὶ τόνδ' ἤγαγ' εἰς Κόλχων πόλιν
ΥΨ(ιπύλη) ἀπομαστίδιόν γ' ἐμῶν στέρνων.
ΕΥ ἐπεὶ δ' Ἰάσων ἔθαν' ἐμός, μήτερο, πατήρ,
ΥΨ οἴμοι κακὰ λέγεις, δάκρυά τ' ὄμμασιν,
τέκνον, ἐμοῖς δίδως"
ΕΥ Ὀρφεύς με καὶ τόνδ' ἤγαγ' εἰς Θράκιος τόπον,
ΥΨ τίνα πατέρι ποτὲ χάριν ἀθλίωι
τιθέμενος; ἔνεπέ μοι, τέκνον.
ΕΥ μουσάν με κιθάρας Ἀσιάδος διδάσκειται,
τοῦτον δ' ἐς Ἄρεως ὄπλ' ἐκόσμησεν μάχης.

A 10 /1 = Eurípidés, Rhesus 943

μυστηρίων τε τῶν ἀπορρήτων φανὰς
ἔδειξεν Ὀρφεύς, αὐτανέψιος νεκροῦ
τοῦδ' ὄν κατακτείνεις σύ· Μουσαῖόν τε σόν
σεμνὸν πολίτην κἀπὶ πλεῖστον ἄνδρ' ἕνα

ἐλθόντα Φοῖβος σύγγονοί τ' ἠσκήσαμεν.

A 10 /2 = Eurípidés, Rhesus 962-966

οὐκ εἴσι γαίᾳς ἐς μελάγχιμον πέδον·
 τοσόνδε νύμφην τὴν ἔνερθ' αἰτήσομαι,
 τῆς καρποποιοῦ παῖδα Δήμητρος θεᾶς,
 ψυχὴν ἀνεῖναι τοῦδ' ὀφειλέτις δέ μοι
 τοὺς Ὀρφέως τιμῶσα φαίνεσθαι φίλους.

A 11 = Aristofanés, Ranae 1032

Ὀρφεὺς μὲν γὰρ τελετάς θ' ἡμῖν κατέδειξε φόνων τ' ἀπέχεσθαι, Μουσαῖος δ'
 ἐξακέσεις τε νόσων καὶ χρησμούς.

A 12 = Aristofanés, Aves 693

Χάος ἦν καὶ Νύξ Ἐρεβός τε μέλαν πρῶτον καὶ Τάρταρος εὐρύς, Γῆ δ' οὐδ' Ἄηρ
 οὐδ' Οὐρανὸς ἦν· Ἐρέβους δ' ἐν ἀπείροσι κόλποις τίκτει πρῶτιστον ὑπηνέμιον
 Νύξ ἢ μελανόπτερος ὠϊόν, ἐξ οὔ περιτελλομέναις ὥραις ἔβλασταν Ἐρως ὁ
 ποθεινὸς στίλβων νῶτον πτερούγιον χρυσαῖν, εἰκῶς ἀνεμώκεσι δίναις. οὔτος δὲ
 Χάει πτερόεντι μιγείς νυχίωι κατὰ Τάρταρον εὐρύν ἐνεόττευσεν γένος ἡμέτερον
 καὶ πρῶτον ἀνήγαγεν εἰς φῶς. πρότερον δ' οὐκ ἦν γένος ἀθανάτων, πρὶν Ἐρως
 ξυνέμειξεν ἅπαντα· ξυμμειγνυμένων δ' ἐτέρων ἐτέροις γένητ' Οὐρανὸς
 Ὀκεανὸς τε καὶ Γῆ πάντων τε θεῶν μακάρων γένος ἄφθιτον.

A 12a = Timotheos Lyrik, Pers. 234 Wilamowitz

πρῶτος ποικιλόμουσος
 Ὀρφεὺς [χέλ]υν ἐτέκνωσεν
 υἱὸς Καλλιόπας Πιερίας ἔπι.
 Τέρπανδρος δ' ἐπὶ τῶι δέκα
 τεῦξε μουσαν ἐν ὠιδαῖς.

Text podle Timotheos Lyrik, fr. 15; col. 5, 221-227 D.L. Page:

πρῶτος ποικιλόμουσος
 Ὀρφεὺς [χέλ]υν ἐτέκνωσεν
 υἱὸς Καλλιόπα[ς
] Πιερίαθεν·
 Τέρπανδρος δ' ἐπὶ τῶι δέκα
 ζεῦξε μουσαν ἐν ᾠδαῖς·

A 13 = Kléméns Alexandrijský, Stromata VI,15,2 (= Hippiás 86 B 6)

τούτων ἴσως εἴρηται τὰ μὲν Ὀρφεῖ τὰ δὲ Μουσαίωι κατὰ βραχὺ ἄλλωι ἄλλαχοῦ,
 τὰ δὲ Ἡσιόδωι τὰ δὲ Ὀμήρωι.

A 13a = Olympiodóros, in: Fótiος, Bibliotheca c. 80; 61a31 Bekker

ταύτην καλεῖ Ἡρόδοτος (III,26) ἑμακάρων νήσους', Ἡρόδωρος δὲ ὁ τὴν Ὀρφέως
 καὶ Μουσαίου συγγράψας ἱστορίαν Φαιακίδα ταύτην καλεῖ.

A 14 = Platón, Symposium 179d

Ὀρφέα δὲ τὸν Οἰάγρου ἀτελῆ ἀπέπεμψαν ἐξ Ἄιδου, φάσμα δείξαντες τῆς
 γυναικὸς ἐφ' ἣν ἦκεν, αὐτὴν δὲ οὐ δόντες, ὅτι μαλθακίζεσθαι ἐδόκει, ἅτε ὦν
 κιθαρωιδός, καὶ οὐ τολμᾶν ἔνεκα τοῦ ἔρωτος ἀποθνήσκειν ὥσπερ Ἄλκηστις,
 ἀλλὰ διαμηχανᾶσθαι ζῶν εἰσιέναι εἰς Ἄιδου. τοιγάρτοι διὰ ταῦτα δίκην αὐτῶι
 ἐπέθεσαν, καὶ ἐποίησαν τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ γυναικῶν γενέσθαι.

A 14a = Platón, Ion 536b

ἐκ δὲ τούτων τῶν πρώτων δακτυλίων, τῶν ποιητῶν, ἄλλοι ἐξ ἄλλου αὐ ἠρτημένοι
 εἰσὶ καὶ ἐνθουσιάζουσιν, οἱ μὲν ἐξ Ὀρφέως, οἱ δ' ἐκ Μουσαίου, οἱ δὲ πολλοὶ ἐξ
 Ὀμήρου κατέχονται τε καὶ ἔχονται.

A 14b = Ísokratés, Busiris 38,5-39,7 (XI, 38-39)

τοιούτους δὲ λόγους περὶ αὐτῶν τῶν θεῶν εἰρήκασιν οἴους οὐδεὶς ἂν περὶ τῶν ἐχθρῶν εἰπεῖν τολμήσειεν· οὐ γὰρ μόνον κλοπᾶς καὶ μοιχείας καὶ παρ' ἀνθρώποις θητείας αὐτοῖς ὠνείδισαν, ἀλλὰ καὶ παίδων βρώσεις καὶ πατέρων ἔκτομας καὶ μητέρων δεσμούς καὶ πολλὰς ἄλλας ἀνομίας κατ' αὐτῶν ἐλογοποίησαν. (39) ὑπὲρ ὧν τὴν μὲν ἀξίαν δίκην οὐκ ἔδοσαν, οὐ μὴν ἀτιμώρητοί γε διέφυγον, ἀλλ' οἱ μὲν ... Ὀρφεὺς δ' ὁ μάλιστα τούτων τῶν λόγων ἀψάμενος διασπασθεὶς τὸν βίον ἐτελεύτησεν.

A 15 = Diodóros Sik., Bibliotheca historica V,64,4

ἔνιοι δ' ἱστοροῦσιν, ὧν ἔστι καὶ Ἐφορος (FGrHist. 70 F 104; II,68), τοὺς Ἰδαίους Δακτύλους γενέσθαι μὲν κατὰ τὴν Ἰδὴν τὴν ἐν Φρυγίᾳ, διαβῆναι δὲ μετὰ Μυγδόνοσ εἰς τὴν Εὐρώπην· ὑπάρξαντας δὲ γόητας ἐπιτηδεῦσαι τὰς τε ἐπωιδὰς καὶ τελετὰς καὶ μυστήρια, καὶ περὶ Σαμοθράκην διατρίψαντας οὐ μετρίως ἐν τούτοις ἐκπλήττειν τοὺς ἐγχωρίους· καθ' ὃν δὴ χρόνον καὶ τὸν Ὀρφέα, φύσει διαφόρῳ κεχορηγημένον πρὸς ποίησιν καὶ μελωδίαν, μαθητὴν γενέσθαι τούτων καὶ πρῶτον εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐξενεγκεῖν τελετὰς καὶ μυστήρια.

A 16 = Theophrastos, Characteres 16,11

καὶ ὅταν ἐνύπνιον ἴδῃ [δεισιδαίμων], πορεύεσθαι πρὸς τοὺς ὄνειροκρίτας, πρὸς τοὺς μάντις, πρὸς τοὺς ὀρνιθοσκόπους, ἐρωτήσων, τίνοι θεῶν ἢ θεῶν προσεύχεσθαι δεῖ.

καὶ τελεσθησόμενος πρὸς τοὺς Ὀρφεοτελεστὰς κατὰ μῆνα πορεύεσθαι μετὰ τῆς γυναικός – ἐὰν δὲ μὴ σχολάζῃ ἢ γυνή, μετὰ τῆς τίτθης – καὶ τῶν παιδίων.